

obs De **Plataan**

Gedragsprotocol

Inhoud

Inleiding	3
1. <u>Waarom een gedragsprotocol?</u>	3
2. <u>Gewenst gedrag</u>	3
3. <u>Gedragsafspraken voor kinderen</u>	4
3.1. Stamregels op schoolniveau	4
3.2. Algemene gedragsverwachtingen	4
3.3. Afspraken op groepsniveau	5
3.4. Afspraken op kindniveau	5
4. <u>Ongewenst gedrag</u>	6
5. <u>Gedragsafspraken voor volwassenen</u>	6
5.1 Ouders	7
5.2 Personeel	7
Bronnen	9
Bijlagen	10
Bijlage 1 – Lessen en leeromgevingen om de groep positief te beïnvloeden	
Bijlage 2 – Vormen van time-out	
Bijlage 3 –	

Inleiding

Het gedragsprotocol van basisschool De Plataan is gebaseerd op de waarden die wij als school geformuleerd hebben in onze missie en visie. Daarbij staan vier kernwaarden centraal:

- Kwaliteit
- Sterke binding met ouders en wijk
- Veiligheid
- Plezier

De Plataan is een veilige, plezierige en stimulerende omgeving voor zowel leerlingen, de ouders als het team. Leerlingen verschillen in mogelijkheden, interesses en persoonlijke omstandigheden. Wij leren onze leerlingen om te gaan met deze verschillen, ieder kind is immers uniek!

1. Waarom een gedragsprotocol?

Waarden zijn fundamentele ideeën van mensen over wat zij belangrijk vinden. Normen geven een invulling aan die waarden: Hoe verwachten mensen dat je je gedraagt? Waarden en normen zijn niet vanzelfsprekend voor iedereen gelijk. Afkomst, achtergrond, opvoeding en gebeurtenissen/ervaringen in het verleden hebben invloed op jouw beeld van wat normaal of belangrijk is.

Op De Plataan hebben wij *respect* voor elkaars waarden en gaan wij in *dialog* om tot gemeenschappelijke waarden te komen, die leiden tot afspraken over hoe onderwijspersoneel, ouders en leerlingen zich gedragen. In het gedragsprotocol worden die afspraken vastgelegd, zodat ze voor iedereen duidelijk en zichtbaar zijn. Daarnaast vormen zij een kader, waardoor:

- Er een schoolklimaat heerst dat zich kenmerkt door acceptatie, respect en vertrouwen;
- Er een leerklimaat heerst waar optimale prestaties geleverd kunnen worden;
- Verwachtingen naar elkaar kunnen worden uitgesproken;
- Volwassenen en kinderen elkaar kunnen aanspreken op gemaakte afspraken.

De afspraken in dit gedragsprotocol hebben zowel een preventieve als een curatieve functie. Door afspraken te maken over gewenst gedrag, worden ongewenste gedragingen zo veel mogelijk voorkomen.

Wanneer zich grensoverschrijdend gedrag voordoet, bieden de afspraken in dit protocol een maatstaf voor de te nemen stappen.

2. Gewenst gedrag

Voorkomen is beter dan genezen! Wat doen wij op De Plataan om gewenst gedrag te bevorderen?

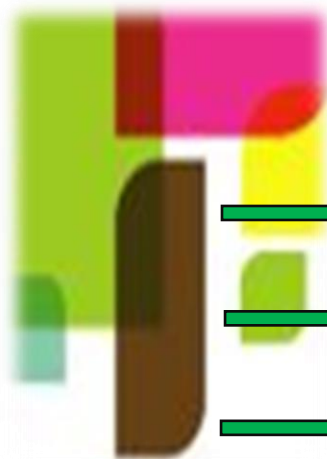
- Aan het begin van het schooljaar bespreken de leerkrachten de stamregels met hun groep. Daarnaast worden er met de leerlingen afspraken op groepsniveau gemaakt.
- De eerste zes weken van het nieuwe schooljaar worden er wekelijks groepsvormende activiteiten gedaan in de klassen, om sociale gedragscodes positief te beïnvloeden (bijlage 1): "De Gouden Weken".

- Vanaf groep 5 kunnen leerkrachten gebruik maken van de methode Goed van Start: een methode die helpt, aan het begin van het schooljaar, de toon te zetten voor een fijn en positief leerklimaat.
- In alle groepen worden de sociale competentie en de emotionele ontwikkeling gestimuleerd middels lessen uit Leefstijl.
- Vanaf 1 t/m 5 wordt Taakspel ingezet, om gewenst gedrag te trainen en te bekrachtigen.
- Inzet van de Gouden/Zilveren Weken en Rots & Water trainingen.
- Alle leerkrachten vullen twee keer per jaar (oktober/maart) de vragenlijst van Op School in voor hun leerlingen. Dit leerlingvolgsysteem richt zich op het volgen van het sociaal-emotioneel welbevinden in de groep en op school. De uitkomsten van Op School worden gebruikt om waar nodig extra ondersteuning te bieden aan kinderen.
- Tijdens lessen wordt gebruikgemaakt van verschillende werkvormen, waarbij kinderen leren zelfstandig, in tweetallen of in groepsverband te werken. Hierbij wordt aandacht besteed aan de omgang met elkaar.
- In de kleine pauze spelen de kinderen van groep 3 t/m 8 gezamenlijk buiten, van 10.15 tot 10.40 uur. Om de rust en de veiligheid te bewaren gaan de kinderen in rijen naar buiten en naar binnen. Alle leerkrachten die op dat moment voor de groep staan houden toezicht op het plein.
- Het voorbeeld van de leerkrachten en ouders is belangrijk. Volwassenen laten zien hoe het hoort en stimuleren positief gedrag. De focus ligt op wat goed gaat!

3. Gedragsafspraken voor kinderen

3.1 Stamregels op schoolniveau

De stamregels zijn de basiswaarden die als het ware een kapstok vormen voor alle gedragsafspraken op school. De stam is het fundament van de plataan. Als de stam stevig staat, kunnen de takken en bladeren goed groeien.

Iedereen voelt zich veilig

We gaan in gesprek

We hebben respect voor elkaar

3.2 Algemene gedragsverwachtingen

Het team van De Plataan heeft een vijftal algemene gedragsverwachtingen opgesteld. Deze afspraken gelden in alle ruimtes van het gebouw:

- We lopen in de school.
- We zijn zuinig op onze en andermans spullen.
- We zijn eerlijk tegen elkaar.
- We houden onze handen en voeten bij onszelf.
- We gebruiken gepaste taal.

3.3 Afspraken op groepsniveau

obs De **Plataan**

Aan het begin van het schooljaar formuleert de leerkracht samen met de groep afspraken over gewenst gedrag in de klas. De kinderen voelen zich op deze manier mede verantwoordelijk voor de afspraken. Er wordt een vertaling gemaakt van de stamregels, naar concrete gedragsverwachtingen in de praktijk: *'Als jij niet precies weet welk gedrag je verwacht van de leerlingen in je klas, dan kunnen de leerlingen het ook niet precies weten'* (Positive Behavior Support).

- De afspraken worden positief geformuleerd (zeg niet wat je niet wilt zien, maar welk gedrag je wél wilt zien).
- De afspraken worden zichtbaar gemaakt in de klas (ophangen, visualiseren met afbeeldingen).
- De afspraken worden regelmatig onder de aandacht gebracht.

Afspraken op groepsniveau zouden bijvoorbeeld kunnen zijn:

- We steken onze vinger op als we iets willen zeggen.
- We laten elkaar uitpraten.
- Ik mag alleen met toestemming aan de spullen van iemand anders komen.
- Ik praat op een nette manier met iemand anders.

3.4 Afspraken op kindniveau

Sommige leerlingen hebben meer nodig om zich aan gedragsafspraken te houden. In Op School wordt voor deze kinderen een handelingsplan opgesteld, waarin individuele afspraken staan. Dit plan wordt gemaakt door de leerkracht (waar mogelijk in samenspraak met het kind!) en besproken met de intern begeleider en de ouders/verzorgers.

4. Ongewenst gedrag

Kinderen kunnen onderling ongewenst gedrag ervaren, bijvoorbeeld in conflictsituaties. In dat geval, of bij het vermoeden van pestgedrag, worden de stappen in het pestprotocol geraadpleegd.

Op De Plataan doen we met elkaar ons best ongewenst gedrag te voorkomen, maar dat lukt niet altijd. Wanneer een kind zich niet aan de gedragsafspraken houdt, spreken leerkrachten dat kind aan op het gedrag, niet op de persoon. Het gedrag van het kind wordt afgekeurd.

Wanneer het even niet zo goed gaat in de klas, kan een leerkracht preventief een aantal stappen doorlopen, in de hoop het gedrag van het kind positief om te buigen (bijlage 2). Soms is het gedrag van een leerling echter onacceptabel: afspraken worden dermate overschreden, dat de impact voor de groep, de leerkracht(en) en/of de school te groot is. Er zijn dan andere maatregelen nodig. Die maatregelen staan los van het eventuele individuele plan van het kind, waarbij hard gewerkt wordt aan verbetering van gedrag.

Stappenplan bij onacceptabel gedrag:

STAP 1 - Gesprek leerkracht - leerling

De leerkracht spreekt het kind aan op zijn/haar gedrag. Leerkracht en kind maken afspraken voor de toekomst.

STAP 2 – Corrigerende maatregel

Bij herhaaldelijk of zwaarder ongewenst gedrag kan een corrigerende maatregel worden ingezet, bijvoorbeeld:

- Binnen blijven tijdens de pauze.
- Niet meedoen met een "leuke" activiteit.
- Opschrijven hoe de leerling zijn/haar gedrag kan verbeteren.
- Nablijven.

STAP 3 – Time-out

De leerling wordt, met werk, in een andere ruimte dan het klaslokaal geplaatst. Dit kan zijn: in een andere groep, bij de conciërge of bij de directeur, afhankelijk van de situatie. In de ruimte is in ieder geval toezicht van een volwassene.

Ouders worden ingelicht, notitie in Parnassys.

STAP 4 – Gesprek leerkracht - ouders

Ouders (en leerling) worden op school uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht (eventueel samen met de intern begeleider). Het verslag van het gesprek en de gemaakte afspraken komen in Parnassys.

STAP 5 – Gesprek leerkracht – ouders – directie

Ernstige en grove overtredingen worden gemeld aan de directie. De ouders (en de leerling) worden uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht en de directie. Ouders worden, zo nodig, gewezen op de procedure van schorsing (protocol schorsing en verwijdering).

5. Gedragsafspraken voor volwassenen

Ook voor ouders, verzorgers en teamleden gelden de algemene gedragsafspraken, zoals opgesteld in dit gedragsprotocol. Iedereen moet zich veilig voelen bij ons op school. We verwachten dan ook niet alleen van kinderen, maar ook van volwassenen dat zij zich inzetten voor een prettig leef- en leerklimaat. *Openheid* en *respect* voor elkaar vinden wij erg belangrijk!

5.1 Ouders

- Ouders kunnen ten alle tijden een gesprek aanvragen over de ontwikkeling van hun zoon of dochter. Er wordt dan een afspraak gemaakt. Ouders respecteren het privéleven van het personeel.
- Wanneer ouders het ergens niet mee eens zijn, richten zij zich in eerste instantie rechtstreeks tot het betreffende personeelslid.

Indien ouders zich niet aan het gedragsprotocol houden, kunnen de volgende stappen worden ondernomen:

- Personeelslid spreekt ouder aan op zijn/haar gedrag.
- Gesprek met de directie.
- Uiterste maatregel: ontzegging van de toegang tot de school.

Indien het gedrag van de ouder nadelige gevolgen heeft voor de ontwikkeling van het kind, kunnen na bovengenoemde stappen en afhankelijk van de ernst van de situatie de volgende stappen worden genomen:

- Aanmelding bij maatschappelijk werk
- SISA-melding
- Aanmelding bij de Raad voor de Kinderbescherming
- Melding bij het bestuur
- Melding bij de politie

5.2 Personeel

- Personeel streeft ernaar dat kinderen, collega's en ouders zich prettig en gerespecteerd voelen.
- Personeel onthoudt zich van agressie, geweld, discriminatie, pestgedrag en seksuele intimidatie.

Indien het personeel zich niet aan het gedragsprotocol houdt, kunnen de volgende stappen worden ondernomen:

- Personeelslid spreekt collega aan op zijn/haar gedrag.
- Een conflict wordt uitgepraat met een derde persoon erbij (vertrouwenspersoon of directielid).
- Indien gesprekken niet tot een oplossing leiden wordt er, afhankelijk van de ernst van de situatie een melding gedaan bij het bestuur of de politie.
- Uiterste maatregel: officiële berisping, schorsing, verwijdering of voordracht tot ontslag door het bevoegd gezag.

Bronnen

De volgende bronnen zijn gebruikt voor het opstellen van het gedragsprotocol:

- Schoolplan OBS De Plataan 2016-2020
- BOOR Strategisch beleidsplan 2013-2016
- Gedragsprotocol OBS De Notenkraker
- Gedragsprotocol OBS Prinses Irene
- Gedragsprotocol basisschool Op de Heuvel
- Gedragsprotocol Prins Bernhardschool
- www.encyclo.nl
- www.op-school.nl
- Boek: Positive Behavior Support (Golly & Sprague, 2013)
- Boek: Groepsplan gedrag (Van Overveld, 2015)
- Boek: Grip op de groep (Van Engelen, 2015)

Bijlagen

Bijlage 1 – Lessen en leeromgevingen om de groep positief te beïnvloeden

Lessen en activiteiten uit Grip op de Groep (Van Engelen, 2014)

Norm: je veilig voelen

1. Hoe spelen we het spel?
2. Naamspel
3. Dit ben ik!
4. Paspoort
5. Wie ben ik?
6. De stralende zon
7. Voor het eerst op een nieuwe school
8. Nee is nee
9. Blindemannetje
10. Deinen in de kring
11. Presenteer je klas

Norm: respecteer elkaar

12. Letters en cijfers maken
13. Groepsverhaal (taal/lezen)
14. Je mag niet meedoen – een kringgesprek
15. Laat zien wat je voelt (drama)
16. Spiegelen
17. Dit vind ik moeilijk – een kringgesprek
18. Ik help jou!
19. Wat hoor ik?
20. Praatkring
21. Blabla
22. Ik luister naar je
23. Compliment van een groep
24. Complimenten geven
25. Rondo positivo
26. De spreekbeurt van Joran – een kringgesprek

Norm: samenwerken en elkaar helpen

27. Kring van knieën
28. Kleurencollage (beeldende vorming)
29. Woordenschat (taal)
30. Mindmap
31. De landkaart (aardrijkskunde)
32. Fantasiedier
33. Groepsschilderij (beeldende vorming)

Creëren van een rijke leeromgeving

34. De grabbelton

Bijlage 2 – Vormen van time-out

Gebaseerd op stappenplan uit Groepsplan Gedrag (Van Overveld, 2015)

1. Preventieve maatregelen

- Inzet van technieken als prijzen en negeren
- Preventief materialen wegnemen
- Materialentime-out (vooral toepasbaar bij jonge kinderen)

2. Afscherming

De leerling wordt afgeschermd van de factoren die het probleemgedrag oproepen of versterken.

- Geen sprake van verwijdering uit het lokaal
- De leerling neemt gewoon deel aan het leerproces
- Tafel wordt in een andere positie gezet / andere plek in het lokaal

3. Uitsluiting

De leerling krijgt een andere plek in het lokaal en mag niet meer actief deelnemen aan het leerproces (wel luisteren, niet meepraten).

4. Exclusie

De leerling wordt visueel gescheiden van de groep (achter een schot of kast) en neemt geen deel aan het leerproces.

5. Isolatie

De leerling wordt verwijderd uit de klas en moet naar een andere ruimte:

- In de ruimte is toezicht van een volwassene
- Korte time-out, maximaal 15 minuten (vuistregel: aantal minuten correspondeert met leeftijd leerling).
- Leerling moet actief bezig zijn: werk mee of tekenen/opschrijven wat er gebeurd is (eventueel time-outformulier).

Stappenplan time-out OBS De Plataan

'Op De Plataan doen we met elkaar ons best om gewenst gedrag te bevorderen, maar dat lukt niet altijd. Wanneer een kind zich niet aan de gedragsafspraken houdt, spreken leerkrachten dat kind aan op het gedrag, niet op de persoon. Het gedrag van het kind wordt afgekeurd.'

Ongewenst gedrag?

- Waarschuw de leerling 2x en benoem welk gedrag je wél wilt zien.
- Vanaf de 3de waarschuwing wordt het stappenplan gevolgd:

Stap 1: Verplaatsen tafel	Tafel uit het groepje schuiven of omdraaien / stoel uit de kring.
Stap 2: Andere plek	Vaste andere plek in het lokaal.
Stap 3: Andere ruimte	Het kind gaat naar een time-out plek buiten de klas *.

*

Groep 1/2 - ..
 Groep 3 – groep 4
 Groep 5 – groep 7
 Groep 6 – groep 8

Afspraken:

STAP 1

- Kan door de leerling of de leerkracht bepaald worden.

STAP 2

- Kan door de leerling of de leerkracht bepaald worden.
- De leerling neemt het werk mee waar hij/zij op dat moment mee bezig is.
- De leerkracht bekijkt per situatie hoe lang de leerling op de andere plek zit.

STAP 3

- Kan alleen door de leerkracht bepaald worden.
- Groep 1 t/m 4 5 minuten
 Groep 5 t/m 8 10 minuten
- De leerkracht van de time-outplek zet de kookwekker klaar en zegt niks.
- Op de time-outplek ligt een A4 + een potlood klaar.
- Op de time-outplek zijn de drie smileys (rood, geel, groen) geplakt.
- Vóór een kind teruggaat naar de eigen klas, heeft het even contact met de leerkracht: hoe voelt het kind zich? Is het kind rustig genoeg om terug te gaan naar de eigen klas?

- Als een kind terugkomt van zijn time-outplek:
 - Vraagt het of het weer naar binnen mag.
 - Vraagt de leerkracht hoe het kind zich voelt (rood, geel, groen).
 - Bekijkt de leerkracht samen met het kind of het naar de klas kan of nog even terug moet naar de time-out.
 - Als het kind terug de klas in komt, spreekt de leerkracht positieve gedragsverwachtingen uit.
- Als een kind zich niet aan de stappen houdt en de veiligheid in het geding komt, worden de ouders gebeld om naar school te komen en met het kind te praten:
 - De leerkracht belt de ouders (ander kind de telefoon laten halen).
- Als het kind niet rustig wordt, gaat het mee naar huis:
 - Het kind blijft de rest van het dagdeel thuis.
 - Er wordt geen werk meegegeven (in principe volgende dag inhalen).
 - Vóórdát het kind weer op school komt, is er een gesprek met leerkracht, ouders en kind: om 8.00 uur of om 12.45 uur.
- Heeft een kind moedwillig iets kapot gemaakt? Dan proberen we het kind ervan bewust te maken dat hij/zij dit zelf moet betalen. Ouders krijgen hierover een brief.

Materialen:

- Kookwekkers
- A4 + potlood
- Vaste tafel + stoel in de klas voor stap 3

Het stappenplan kent uitzonderingen. Sommige kinderen hebben iets anders nodig. Afwijkende afspraken worden gedeeld met het team, zodat iedereen op de hoogte is.